

gönderilmişti. 1057'de Yaküti Bey, Anadolu içerlerine kadar mühim bir akın yaparak üzerine gönderilen Bizans ordularını bozguna uğrattı. Hatta, Prens Nikeferos Briyennos büyük bir ordu ile Kayseri'ye gelmişse de, Türklerin karşısında bozularak geriye dönmüştür.

Türk tarihi bakımından bu akınların önemi, gelecekteki fetihlere zemin hazırlamış olmaktan ibarettir. Çünkü bu akınlar, mukavemeti ve Bizans'ın mukavemet ruhu nu yıkmıştır.

B) Sultan Alp Arslan Devrinde:

Alp Arslan'ın imparatorluğa geçmesinden sonra da Anadolu akınlarını yine kardeşi Yaküti Bey idare etti. 1058'de Yaküti Bey, Ani kalesini (Kars çevresinde önemli bir şehirdi) muhasara ettiyse de alamadı. Daha sonra Pasinler'e, Van gölünün kuzey ve batı bölgelerine bir çok akınlar yaptı.

Türk orduları, Fırat ve Murat ırmakları vâdisinde, batıya doğru ilerliyorlardı. Bu iki akarsuyun birleştiği yerlere kadar yaklaşmaya da muvaffak oldular. Bu arada Erzincan ve Kemah şehirlerini de aldılar. Sonra Çoruh vâdisi, yani Kuzeydoğu Anadolu'nun uc bölgesini tardılar. Nihayet Kelkit vadisine girildi. Şebinkarahisar alındı. Bu yılda Türk kumandanlarından Dinar Bey'in şehit edilmesine rağmen fetihler devam etti. Malatya'da alındı. Bu şekilde Türkler 39 tülüne kadar gelmişlerdi.

1064 yılında Sultan Alp-Arslan,

Anadolu sınırına geldi. Verdiği talimat üzerine kardeşi Melik Yaküti, başta Van şehri olmak üzere, Van gölü çevresindeki kalelerin çoğunu fethetti. 1065'te ise Sultan, Orta-doğuda iken orduları, tekrar Urfa'yı kuşattılar, Antalya ve Halep yakınlarına kadar geldiler. Bu gazalara babasından ayrılarak, Alp-Arslan'ın hizmetine giren Karahanlı Hakani Tamgaç Han'ın oğlu da katıldı. (7)

1071 yılında Malazgirtteki büyük randevuya kadar Anadolu'ya bir çok akınlar yapıldı. Türk akıncıları zaman zaman Bizans'ın karşı koymasından yılmadılar. Çok zaman Anadolu'nun içerlerine kadar akın ettiler, ya yağmaladılar veya işgâl ettiler. Bizans İmparatoru Roman Diyojen bunlara son vermek istiyordu. Onun için kuvvetli bir ordu hazırladı. Ve Anadolu'ya indi. Sultan Alp-Arslan Bizans imparatorunu kaşlamak üzere Doğu Anadolu'ya yöneldi. Bu iki ordu 26 Ağustos 1071 Cuma sabahı Malazgirt yakınlarında karşılaştı. Cuma namazından sonra da savaş başladı. Akşama doğru da İmparator başta olmak üzere bütün Bizans ordusu teslim oldu. (8)

Alp-Arslan'ın bu büyük zaferi İslâm âleminde heyecanlı bir sevinç yarattı. Hattâ Halife dahi Sultan'a bir tebrikname göndererek bu zaferin büyüklüğünü ifade etti. Çünkü Malazgirt zaferi ile Anadolu'nun kapıları kat'i olarak Türklere ve İslâm âlemine açılmış oluyordu. Aynı zamanda bu zaferin, «bütün dünya

tarhinde de bir dönüm noktası» olduğunu da tarihî kaynaklar kaydetmektedirler.

Sultan Alp-Arslan'ın vefatından sonra yerine geçen oğlu Melik-Şah zamanında da Anadolu'nun fethine devam edildi. Kutalmışoğlu Süleyman-Şah, başkumandan olarak Türk Ordusunun başında Anadolu içerlerine girmiş ve akıncı müfrezelerini Artuk, Tutuk, Danişmend, Sal-tuk Beyler gibi hanedan müessisi büyük kumandanların idaresine vererek, bu büyük ve pek zengin ve mühim ülkenin fethini inanılmayacak bir yıldırım hızıyla, bir kaç sene içinde tamamlamıştır. (9)

Böylece, «Anadolu Fatihi» ünvanını alan Süleyman Şah, 1077 yılına kadar Anadolu'nun fethini tamamladı denilebilir. Bu yılda Sultan Melik-Şah, Süleyman-Şah'ı bu büyük muvaffakiyetinden dolayı «Anadolu Hükümdarı» ilan etti. Halife de bunu tasvip eden mensurunu Süleyman-Şah'a göndererek, ona «Sultan-Gazî» diye hitap etti. Böylece Bizans'ın Anadolu'daki hakimiyeti batıya doğru püskürtülmüş oldu. Ve «Anadolu Selçuklu Devleti» kuruldu. Süleyman - Şah, merkezini de İznik şehrine aldı.

7 — KÖYMEN, M. Altay; Aynı eser, 106-119

8 — YİNANÇ, M. Halil; Aynı eser, 69-80

9 — ÖZTUNA, Yılmaz; Aynı Eser, II, 69.

GARBE DÖNÜŞ

*Mâzide kalan.. şfendilik, insanlık,
Bedhahlığa karşı haklı bir düşmanlık!
Döndük diyoruz Garbe bugün, öyle, fakat,
Hayfâ ki cilâya, sathadır hayranlık!*

Dr. Cahî ÖNEY